

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Het troostkind van David en Bathséba

Daarna troostte David zijn huisvrouw Bathséba, en ging tot haar in, en lag bij haar; en zij baarde een zoon, wiens naam zij noemde Sálomo; en de HEERE had hem lief.

2 Samuël 12:24

Wat heeft die moeilijke tijd nu met de relatie van David en Bathséba gedaan? Het zou niet verwonderlijk zijn als er tussen hen verbittering was ontstaan. Ze hadden elkaar veel te verwijten. Vooral David had veel schuld. Al ging Bathséba ook bepaald niet vrijuit.

Uit de tekst blijkt dat het hen dichter bij elkaar en vooral ook dichter bij de Heere heeft gebracht. Daar getuigen de psalmen 32 en 51 ook wel van.

David heeft Bathséba getroost. Daar hoort zeker bij dat David zijn vrouw in zijn armen heeft genomen en elkaar liefgehad hebben. Daar hoort ook bij dat ze Salomo als een troostkind uit Gods hand mochten ontvangen.

Maar toch is er meer. Want waar zou David zijn vrouw meer mee hebben kunnen troosten dan met de verkondiging dat God goed is voor slechte mensen? Daar getuigt alles toch van? Dat de Heere - schoon zwaar getergd - lankmoedig is en weldadig?

En die troost heeft God nu bewezen in de grote Zoon van David, Die meer is dan Salomo.

Bathséba mocht volgens Mattheüs 1:6 één van de moeders zijn, waaruit Christus geboren zou worden. En Hij is de troost die ver boven alle andere vormen van troost uitgaat. Hij is de enige Troost in leven en sterven. Wat is het een wonder als man en vrouw aan elkaar verbonden worden door de band aan Christus, zoals David en Bathséba.

Het zoontje dat na de dood van hun eerste kind geboren werd, wordt Salomo genoemd. Vol van vrede, betekent die naam. David heeft deze naam op Gods bevel aan zijn kind gegeven, zo lezen we in 1 Kronieken 22:9. De geboorte van Salomo is een blijk van Gods gunst. Het is een wonder dat de Heere het zo zondig en verkeerd begonnen huwelijk van David en Bathséba nog zo wilde zegenen. Tussen haakjes: hebt u gezien dat Bathséba hier niet meer 'de huisvrouw van Uria' wordt genoemd, maar Dávids huisvrouw? En na de geboorte van Salomo wordt het wonder nog groter, want de profeet Nathan krijgt van God de opdracht om aan Salomo een tweede naam te geven: 'Jedid-jah'. Beminde des HEEREN.

Wat zullen David en Bathséba daar klein onder geweest zijn. Twee schuldige ouders en dan een kind ontvangen dat deze naam krijgt! Is dat niet het grootste wat ons kan gebeuren, ouders, als onze kinderen door de Heere be-

mind worden? Is dat onze grootste wens om kinderen te mogen voortbrengen tot Zijn eer? En als zo'n kind in zijn leven dan tekenen mag gaan vertonen van ware Godsvrees, wat wordt je dan klein en verwonderd. Juist tegen de achtergrond van ons bestaan, waarvan Job zegt: wie zal een reine geven uit een onreine? Niet één. Dat God uit zulke schuldige zondige mensen Zijn beminden geboren doet worden. Dat blijft iets onbevattelijks. Maar zo krijgt Hij de eer.

Dat heeft Bathséba gedreven bij het opvoeden van haar troostkind. In Spreuken 31 zegt Salomo dat zijn moeder hem heeft onderwezen in de vreze des Heeren. Salomo waarschuwt in dit gedeelte voor de zonde. Vooral de zonde van overspel en hoererij. Daarin heeft Bathséba haar zoon Salomo onderwezen. En wie kon dat beter doen dan zij? Zij heeft de verwoestende kracht van de zonde in haar leven moeten ondervinden. Maar ook dat de Heere goed is voor slechte mensen.

En dan noemt Bathséba in Spreuken 31 hem: 'Zoon mijns buiks'. Ze had Salomo onder haar hart gedragen. En vervolgens: 'O zoon mijner geloften'. Bathséba zegt: 'O kind, met wie ik zoveel doorworsteld heb, met wie ik zoveel doorleefd heb voor Gods aangezicht'. Ze had aan de Heere een gelofte gedaan. Welke gelofte? De kanttekenaren zeggen: het is de gelofte dat ze Salomo godvrezend zal opvoeden en hem te leren om zo te regeren gelijk een godvrezende koning betaamt. Ze heeft de Heere tijdens haar zwangerschap geloften gedaan met het oog op de heerlijkheid en de eer van God. En zo schrijft Salomo over zijn moeder Bathséba. In al zijn geschriften roemt hij haar, die hem onderwezen en vermaand heeft in de vreze des Heeren. Zij was voor hem een biddende en godvrezende moeder geweest. Wat is dat groot als je zo moeder mag zijn. Als je je kinderen zo mag onderwijzen en opvoeden.

Katwijk aan Zee, M.A. Kempeneers

De dood de baas

Genesis 41:30

Maar na dezelve zullen er opstaan zeven jaren des hongers; dan zal in het land van Egypte al die overvloed vergeten worden; en de honger zal het land verteren.

De dood is een wrede vijand. Hij berooft de moeder van haar baby, en de man van zijn vrouw. Hij ruikt de ouders weg van hun kinderen en de vriend van zijn vriend. Hij is ook een onvermoeibare vijand. Hij doodt al duizenden jaren en gaat er ook nu nog mee door, dag in dag uit, jaar na jaar. Hij komt ook ons leven binnen. Allen van wie wij houden, glijden als zand tussen onze vingers weg. En uiteindelijk komen wij zelf ook aan de beurt. De dood is onze vijand. En hij wint het altijd weer. De dood is de baas, toch? Nee, toch niet, want de dood is een overwonnen vijand. Dat blijkt ook in de geschiedenis van Jozef.

De tovenaars hebben de dromen niet kunnen uitleggen. Het lijkt erop dat ze het niet eens geprobeerd hebben. Je leest er immers niets van. Zwijgend stonden ze daar. Ze voelden iets aan van de dreiging die er van de dromen uitging. Maar met al hun wijsheid en al hun toverkunsten stonden ze machteloos. Ze konden veel. Denk maar aan het feit dat de tovenaars ook hun staf in een slang kunnen laten veranderen. Maar tegenover de dreiging van de dood waren ze machteloos. De dood was hen de baas.

Maar Jozef mag verkondigen dat de dood niet het laatste woord heeft. Middenin de werkelijkheid dat het leven door de dood wordt verslonden, verkondigt Jozef de weg tot behoud. Hij wijst het middel aan waardoor de dood kan worden overwonnen. Farao moest naar een man uitzien die ervoor zou zorgen dat de macht van dood kon worden gebroken. Door koren te verzamelen en schuren te bouwen. Zodat in de magere jaren er voldoende voorraad zal zijn om het volk te voeden.

En via deze oude geschiedenis worden we nog weer eens gewezen op de werkelijkheid van ons leven. De werkelijkheid van de dood. En van onze machteloosheid ten opzichte van die dood. De Egyptische wijzen hadden geen antwoord, en geen uitleg en ook geen boodschap. En wij hebben het ook niet. De dood wint het altijd weer. Wij heb-

ben geen heerschappij over de dag van de dood, zo lezen we in Prediker 8:8, en wij hebben geen geweer in deze strijd.

De dood treft alle mensen. We zien wetenschappers, astronauten, politici, grote denkers en dichters en ondanks hun beroemdheid en ondanks hun kennis en ondanks hun grote talenten, ze sterven toch.

En het lijkt er op dat de dood de baas is.

Maar de Bijbel vertelt ons dat er 2000 jaar geleden iets veranderd is. Toen er een Man van het kruis werd gehaald en in het graf werd gelegd. De dood leek ook over Hem de baas te zijn. Want het lichaam van deze Man bleef de hele zaterdag in dat graf liggen. En ook de nacht van zaterdag op zondag. Maar op de zondagmorgen, de allereerste Paasmorgen, toen stond deze Man op uit de dood.

Jezus Christus ontnam de dood zijn macht en zijn overwinning. Hij is de dood de baas.

Onze tranen mogen vloeien. En het verlies mag pijn doen. De standplaats van onze geliefde mag niet meer gekend en niet meer gevonden worden. Maar denk niet dat de dood gewonnen heeft.

Hier staat Jozef. En de boodschap ruist door Genesis 41: *'De dood is verslonden tot overwinning'* (1 Korinthe 15:54). Want de Meerdere van Jozef heeft de zonde, en de dood en de hel overwonnen.

Middenin de vreselijke werkelijkheid van ons bestaan klinken de Woorden des eeuwigen levens. *'Ik ben de Opstanding en het Leven. Wie in Mij gelooft, zál leven, al ware hij ook gestorven'* (Johannes 11:25). Dat is de wijze raad van de Meerdere van Jozef.

En nu mogen ten dode opgeschreven zondaren tegen God zeggen: o God ik heb 't verdiend. Want het loon op de zonde, de bezoldiging der zonde is de dood. Ik verdien het om te sterven, voor eeuwig.

Als dat de werkelijkheid is van ons leven, dat je het beleeft dat de dood ieder uur wenkt. En je ligt geestelijk gekneld in banden van de dood. Zie dan toch op de Levensvorst. Zoek de Heere en leef.

Dát is de enige wijze raad die er is. *Wie in de Zoon gelooft, die heeft het leven.*

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Het apostolicum heeft een plaats (zondag 7) in de Heidelbergse Catechismus. Een duidelijke, onderwijzende, bevindelijke verklaring wordt van de 12 artikelen gegeven. Opvallend is ook het persoonlijk karakter van het belijden. Het vangt aan met het credo 'Ik geloof'. De naamgeving apostolische geloofsbelijdenis wil zeggen dat de inhoud van de artikelen volledig in overeenstemming is met het Evangelie van Christus door de apostelen verkondigd.

In zijn institutie (11.16,18) zegt Calvijn dat hierin, namelijk het Apostolicum, de gehele beschrijving van ons geloof in het kort en in duidelijke orde verhaald wordt en dat het niets bevat dat niet door vaste getuigenissen der Schrift bevestigd is. Het Sola Scriptura en zo de belijdenis naar de Scriptura is onveranderlijk. Wie zich gereformeerd weet wil staan op het gegeven fundament en wil versterkt worden in het geloof. Nu kan de vraag naar boven komen: is het wel nodig op het geloof nader in te gaan? Elke zondag wordt het Apostolicum belezen en via de Catechismus horen we de verklaring van elk artikel. Trouwens, nalezen kan. We bezitten een kerkboek in groot of klein formaat. Is het niet overtrokken dat we het doen? Wordt Gods Woord niet enigszins verdronken? Onderzoeken en herlezen is vandaag hard nodig. Een feit is dat bij velen de Catechismus niet meer aanspreekt. Het wordt opgemerkt dat de Catechismus geen eigentijdse taal spreekt. Wat kun je met de Catechismus doen in de wereld van de 21e eeuw? Wat heb je eraan? Wat heb je in handen en wat kun je ermee doen tijdens discussies? Niets. In refokringen is de reactie verschillend. De Schrift, zo zegt men, wijst erop hoe het zal zijn in de laatste periode van de wereld. Bij dit Bijbelgegeven wordt het gelaten of als het gaat over polemiseren

Het Apostolicum (14)

dan wordt opgemerkt dat dit behoort tot het werk van de predikant, die heeft ervoor geleerd. De refodocent heeft een taak. Het is erg dat de gelatenheid toeneemt. De berusting in de uitverkiezing. Het gaat zoals het is besloten. Met voorbijzien van eigen verantwoordelijkheid. Wie doet het pijn als ambtsdragers, dat de verstandelijke kennis van de Bijbelse, confessionele, geestelijke beleving op retour is en dat de avondmaals tafels al voller worden? Een eigentijds geestelijk leven komt op en dit kan met de feiten bewezen worden. Enerzijds is er het afhaken van jongeren en anderzijds een leven bij en uit een eigen geestelijke cultuur. Drijft het uit naar de Heere? Daarin zou bijzonder de eenheid van predikanten moeten blijken en zo het spreken en leven met elkaar. Want waar leven we bij en onder? We leven onder de verkondiging en de verklaring van een drie-enig God. We worden daar al op gewezen bij het begin van de diensten. Er moet ook gedacht worden aan waar we mee naar huis gaan. De wereld in van elke dag. Aan het einde van de dienst klinkt het: De genade van de Heere Jezus Christus en de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen. Amen (2 Cor. 13:13). Ook is praktijk wat er staat in Numeri 6:24-27. De HEERE zegene u en behoeft u. De HEERE verheffe Zijn Aangezicht over u en geve u vrede. Alzo zullen zij Uw Naam op de kinderen Israëls leggen en Ik zal hen zegenen. Een zeer dove vrouw zei: Ik blijf naar de kerk gaan. Ik weet wat daar gebeurt. Daarbij mag ik leven en geloven. Ik wil ook de opgeheven handen van de predikant zien en ik ken het votum en de zegenbede. Bijzonder de zegen na de dienst. Een ontroerend getuigenis. Wie stellen de tweede dienst ter discussie? Ambtsdragers behoren op de akker van het blijvende, het eeuwige Woord te zijn. Ambtsdragers hebben een voorbeeld functie. In de vorige eeuw waren er helpers van een dierenarts. Een bevoegde en kundige assistent was ouderling. Hij was een Godvrezend man. Hij werd op zondagmorgen, vroeg in de morgen geroepen omdat er een koe in nood was. Hij kon het dier helpen. Na

geholpen te hebben zei hij tot het gezin dat onkerkelijk was geworden: Luidjes, we kunnen nu naar de kerk, ik en jullie, en na de dienst kom ik even kijken hoe het met de koe gaat. Het gezin volgde de ouderling. Woorden wekken, voorbeelden trekken. Welk voorbeeld geven wij als ambtsdrager? Staan wij in het geloof? Bij het voortgaande ontdekkende licht van Gods Geest wordt het wonder al groter dat ik mag blijven bij het geloof in, want op dat geloven in komt het aan en op geloofserkenning heeft de Heere recht. Het belijden, het beleven van het geloven in wordt sterker en vertrouwelijker naarmate het uit de Schrift en in de prediking naar voren komt. Het eigene van de Drie-eenheid wordt verstaan en beleefd. Met verootmoediging, in het licht van onze onwaardigheid, mag er zijn de hartelijke belijdenis: ik geloof in God de Vader en onze schepping. God de Zoon en onze verlossing. God de Heilige Geest en onze heiligmaking. Eer zij de drie-enige God voor geloof, voor het geloven in. U bent de Gever, de Werker en Bewerker van geloven in. In die belijdenis, in die levenshouding schittert de Bijbelse eenheid. Zoeken we elkaar op om het met elkaar te bespreken en elkaar te steunen op de ambtelijke weg? Het werk van de drie-enige God gaat door. Wordt er moed en vertrouwen uit geschept. Stimuleert het bij het werk?

M.C. Tanis

En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus Dien Gij gezonden hebt.

Johannes 17:3

Het eeuwige leven is het heil en de gelukzaligheid. Wie in de Zoon geloof, die heeft het eeuwige leven. Dat eeuwige leven heeft Jezus verkondigd en verdiend en Hij geeft het aan al de Zijnen. Het eeuwige leven is sterven aan zichzelf en leven voor God. Wie niet tot eer van God leeft, is levend gestorven. Het eeuwige leven wordt gewerkt door de Heilige Geest en zal eeuwig duren. Het eeuwige leven bestaat uit het kennen van God en Jezus Christus. Buiten Jezus Christus is God een verterend Vuur. De kennis van God en Jezus Christus is geen letterkennis, maar een kennis die God uit de hemel geeft aan wie Hij wil. In de ziel wordt ondervonden Wie God is en wat Hij doet. Die kennis in het hart bepaalt alles wat de mens denkt en doet. Gods kind leeft tot eer van God. Wie niet leeft tot eer van God en zegt dat hij God kent, liegt. De Heere verlicht de ogen van Jood en heiden naar Zijn welbehagen. Zoals de zon licht voortbrengt, zo brengt de kennis van God het leven tot eer van God voort. Wie zegt God te kennen en niet leeft tot eer van God, verloochent Hem met de daad. God kennen is Hem tot eigendom te hebben. Wie God kent heeft een verlicht verstand, Gods Geest woont in het hart. God is zijn Borg, zijn hoog Vertrek en zijn Deel. Hij deelt in de goedheid, de wijsheid, de algenoegzaamheid en de rechtvaardigheid van God. God is hun Heere, Koning en Gebieder. Wie God niet kent, zal alles missen. Wie God mag kennen heeft het eeuwige leven. Wie de Heere niet kent, vreest Hem niet. Het is mogelijk God te belijden met de mond en Hem toch niet te kennen. Is er wel kennis van God in ons land? Waar zijn zij die het eeuwige leven begeren? Waar is het leven tot eer van God? "Leeft niet een ieder voor zichzelf?" Wie weinig spreekt tot eer van God tot zijn naaste, heeft weinig kennis van God. Waar is de vreze Gods in ons land? Waar is eerbied voor God? Zie deel te krijgen aan deze geestelijke kennis. Het is niet voldoende niet te vloeken en niet te stelen. Van nature zegt de mens: Wijkt van ons, aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust. U vraagt: Hoe kom ik aan de kennis van God en Jezus Christus? De Heere wil dat wij de middelen vlijtig gebruiken. Men moet God liever hebben dan zichzelf. U kent God niet als u alleen maar een historisch geloof hebt. U denkt te zien, maar u bent blind. We moeten onze ogen sluiten voor alle dingen die in de wereld zijn. Heft uw ogen op naar de hemel. Zoekt de dingen die Boven zijn. Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is. We lezen in Psalm 69:33 'en gij die God zoekt, ulieder hart zal leven.' Wordt niet nijdig als anderen ontvangen hebben, wat u nog mist. Wacht op de Heere. We lezen in Spreuken 8:34 en 35 'Welgelukzalig is de mens, die

naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren. Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van den HEERE.' Niet alleen God dient gekend te worden, ook Jezus Christus. Er is geen andere naam onder de hemel gegeven waardoor verloren mensen zalig kunnen worden dan alleen door de Naam van Jezus. Niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, namelijk Jezus Christus. Jezus wordt ook Christus genoemd, omdat hij de Gezalfde is. "Om te zijn tot een Profeet, Die daar de weg des Heeren zou leren." Nooit heeft een mens gesproken als Christus, Hij leerde als machthebbende en niet als de farizeeën en Schriftgeleerden. Hij is de Priester Die met God verzoenen zou en de middelmuur des afscheidsels zou wegnemen. Hij is ook de Koning van Zijn Kerk Die regeert in hart en leven van Gods kinderen. De kennis van Christus is geen letterkennis, geen verstandskennis, maar kennis die door de Heilige Geest wordt gewerkt in en door het Woord. "Jezus Christus te kennen, dat is het eeuwige leven, daardoor komt men tot de gelukzaligheid." Wie in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. In Jezus Christus wordt gekend de verzoening met God. Hij heeft Zichzelf gegeven tot een rantsoen voor velen. Christus heeft vergeving verworven. Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede met God, Rom. 5:1. Door Zijn striemen is ons genezing geworden, Jesaja 53:5. God schrijft de Wet in het hart om tot eer van Hem te leven. God doet in Zijn wegen wandelen. In Christus worden de eigenschappen van God gezien: Zijn onuitsprekelijke goedheid, Zijn algenoegzaamheid, Zijn bijzondere wijsheid. "En Hij is ons van God geschonken tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing." Wie Jezus kent, kent het volmaakte voorbeeld van heiligheid. In Jezus wordt gezien dat God Koning is. Door het geloof woont Christus in het hart. Christus is het Brood des levens. De lichamen van Gods kinderen zullen ook eeuwig leven. Sommigen kennen Jezus alleen met het verstand, maar niet met het hart, ondanks de prediking die zij horen. Wie veel weet en Jezus niet echt kent, is niets. Wees niet tevreden met uiterlijke kennis, met verstandskennis, maar leg u neer aan de deur der genade totdat die opengaat. Wacht op God, Hij zal zeker komen. "Duurt het lang, denkt hoe lang gij Hem wel hebt laten wachten, met de bruid, om de Heere open te doen. Hij is immers waardig, dat gij op Hem wacht, en gewisselijk, Hij Die te komen staat, zal zekerlijk komen en niet achterblijven."

A. van Heteren

CONFLICTEN

Zoals u weet, hebben we tijdens de laatste Panddag nagedacht over enkele medewerkers van Paulus. Een boeiend onderwerp, waarover niet zo heel veel bekend is. Maar wat we er van weten, is genoeg om er nader op in te gaan.

Zelf heb ik gesproken over Markus, de schrijver van het tweede Evangelie. Rond zijn persoon ontstond een conflict tussen Barnabas en Paulus. Over mijn toespraak werden vragen gesteld in de krant. Daarom lijkt het me goed er nog even op terug te komen. Deze beide mannen waren hecht en intens met elkaar verbonden. Lange tijd hebben zij samen het Evangelie mogen verbreiden. De Heilige Geest had bevel gegeven dat zij beiden moesten worden afgezonderd tot het werk der bediening (Hand. 13:2). Barnabas had zich bovendien ingespannen om Paulus te introduceren binnen de kring der apostelen. Hoe is het mogelijk, zo vragen we, dat broeders, door zulke diep geestelijke banden verbonden, in zodanige verdeeldheid belanden? Er ontstond verschil van mening. Dat ging over Markus. Zou men hem meenemen op de zendingsreis? Er bleek enige aanleiding tot die vraag. Hij had immers in een eerder stadium zich onttrokken aan het werk. Daarom had Paulus bezwaren, die echter niet gedeeld werden door Barnabas. Er ontstond zelfs verbittering! Was Markus hiervan de oorzaak? Ten dele misschien, want hij had een moeizame start gemaakt, ondanks zijn opvoeding en afkomst. Had Barnabas ook enige schuld? Er staat immers dat hij met Markus zich scheidde van Paulus (Hand. 15:39). Had Paulus wel een juist oordeel over deze zaak? Immers, hij mag later verklaren dat de bezwaren tegen Markus geheel zijn weggevallen. Hij getuigt dan van hem dat hij hem zeer nut is tot het werk (2 Tim. 4:11). We kunnen gissen naar de schuldige, maar ons past hier geen personen te beoordelen. Ik geef dit wat uitvoerig weer; het verslag in het RD meldde dat ik een schuldige had aangewezen; de hier geboden weergave is, met dank overigens voor het goede verslag, nauwkeuriger op dit punt.

Er zijn dus altijd conflicten geweest; meer voorbeelden getuigen daarvan. In onze tijd weten we er ook van. Verschillen tussen kerken, tussen broeders, tussen dienaren des Woords. De lijnen kunnen grillige vormen aannemen. Niemand is volmaakt, we maken allemaal fouten. Niet iedereen is op gelijke wijze schuldig. Het wordt ingewikkeld als we alles tot op de bodem gaan uitzoeken. Kennelijk leveren zulke methoden niet bijster veel resultaat op. Kerkordelijke oplossingen zijn meestal niet klip en klaar overtuigend. Wat is het erg als de zaken doorzeuren en broeders van elkaar scheiden. De geschiedenis kan ervan getuigen dat geschillen vaak mee het graf in gaan. De botsing tussen deze broeders kan ons verschillende dingen leren. Wel allereerst dat ook in de kerkelijke wereld mensen botsen op elkaar en niet altijd vanuit edele en geestelijke motieven. De kerk bestaat uit zondaren. Laten jonge mensen zich hier niet op verkijken. Stel je verwachtingen niet te hoog als het over kerkgangers gaat. Er zijn genoeg Farizeeërs en tollenaars onder en eigenlijk hebben we allen diezelfde aanleg in ons. Maar beseffen we dan wel dat ons een krachtig voorbeeld is nagelaten door de Heere Jezus Zelf. Hij streefde niet omhoog, maar vernederde Zich tot in de vloekdood. Met deze Middelaar

voor ogen kunnen we zonden als eigenliefde en hoogmoed op geen enkele manier goed praten. Deze zonden zullen zich altijd doen gelden, maar ze moeten tegelijk krachtig veroordeeld worden vanuit het Kruisevangelie.

Als vrucht daarvan kunnen allerlei kloven ook overbrugd worden. Dat zien we in dit geval. Markus heeft zich niet eigenzinnig verhard en gewoon zijn oude lijn voortgezet. De kritiek van Paulus heeft hem blijkbaar geraakt. Hij heeft zich ontpopt als een zeer nuttig en getrouw dienaar. Helaas zien we dat in onze tijd niet altijd. Verhoudingen kunnen zich verharden. De kritische benadering van Paulus is goed aan hem besteed geworden. Ook bij Paulus heeft het een keer ten goede genomen. Zijn afwijzing van Markus heeft hij later toch ingetrokken; hij kwam er op terug. Heeft hij zich vergist of was hij te streng geweest in zijn oordeel? Hij was inderdaad een krachtige natuur. In onze dagen zou hij de dingen veel te veel op de spits drijven naar veler mening. Hij gebruikt keer op keer harde en duidelijke taal. Hij stond pal voor de waarheid. Daar heeft de Kerk veel van kunnen leren. Maar hij kon ook juist ongekend mild en zelfveroochmend optreden. Hij beoordeelt de meeste medewerkers met veel achting en waardering. Hij wil de Corinthier die hem leed had aangedaan, edelmoedig vergreven. Paulus was geen hardlinier. Zo kan hij ook de wending ten goede bij Markus opmerken en waarderen.

Gebeurt dat nu ook nog? Conflicten kunnen ontstaan, maar kunnen ze ook verdwijnen? Dat de broederlijke liefde blijve! Vanuit deze gedachte heb ik de keus gemaakt om over Markus te spreken. Deze geschiedenis leert ons dat broeders bij elkaar kunnen komen. Dat is het mooiste, het voornaamste. Zo kan het in een huwelijk ook gaan. Eern dubbele vreugde als verzoening mag plaats vinden. Deze verzoening streven we toch ook na in onze verhouding tot God? De uitwerking daarvan is dan dat de lijnen worden doorgetrokken naar de menselijke verhoudingen.

Hoe het opgelost is tussen deze broeders, wordt ons niet meegedeeld. Dat blijkt ook niet nodig. Waarmee ik niet wil pleiten voor de gedachte van het zand erover. Mensen kunnen elkaar groot onrecht aan doen. Dat moet ook eerlijk erkend kunnen worden. Scherpe woorden kunnen en mogen gezegd worden, als we elkaar maar zouden mogen vasthouden, wanneer het persoonlijke dingen betreft. Dan kan alles wegvallen bij het zien van de liefde van Christus.

Helaas loopt het meestal anders. Uw zaak werd misschien nooit opgelost. Laat dan de Heere oordelen want Hij is de grote Hartenkenner. Ik voel mijn onvermogen om hier nog een sprekend woord toe te voegen. Laten we als omstanders meeleven met alle partijen die in verdeeldheid (moeten) leven.

Dat leert ons de persoon van Markus. En zo hebben we toch kunnen zingen: Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen, van hetzelfde huis als broeders samenwonen!

P. Roos

De geestelijke wapenrusting (11)

Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs... (Efeze 6: 16a)

Wat is geloof?

Nog even vervolgen we het zijspoor dat we zijn ingeslagen. We zijn inmiddels aangekomen bij het vijfde en laatste deel van de preek van James Durham.

In dit laatste deel bespreekt Durham kort tien Bijbelse beelden of uitdrukkingen voor het geloof: komen, aannemen, (aan) grijpen, zich werpen, zich onderwerpen, zich verbergen, de HEERE de hand geven, opendoen, toestemmen in een huwelijk, kopen zonder prijs en zonder geld. Durham werkt die Bijbelse aanduidingen in meer of mindere mate uit. Zijn werkwijze doet onwillekeurig denken aan het boekje van een andere 'Schotsman', namelijk Alexander Comries *ABC des geloofs*.

Komen tot Christus

De eerste Bijbelse uitdrukking die Durham bespreekt is: komen tot Christus. Durham noemt twee teksten waar die uitdrukking voorkomt. Allereerst Matth. 11: 28: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'. Vervolgens Joh. 6: 35: 'die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.'

Volgens Durham liggen er in het beeld van het komen tot Christus drie dingen opgesloten:

[1] Zolang de ziel ver bij Christus vandaan is, bevindt ze zich in een buitengewoon groot gevaar. Daarom is het nodig om tot Christus te komen.

Uit heel de preek wordt duidelijk dat Durham hier niet bedoelt het oppervlakkig komen tot Christus, zoals de Schrift dat ook wel aanwijst (zie bijvoorbeeld Joh. 6: 5 en het vervolg van dit hoofdstuk).

[2] Er is een toegang tot Christus waardoor het kwaad van onze ellende hersteld kan worden en het gevaar waarin we ons bevinden, kan worden weggenomen.

[3] Als iemand komt tot Christus, wordt daarmee bedoeld het daadwerkelijk over-

gaan van onze eigen gerechtigheid tot de gerechtigheid van Christus.

Durham voegt daar het volgende aan toe: *'De meeste mensen denken dat het geloof maar een inbeelding, een opinie of een raadsel is, dat zij denken te kunnen bezitten, zonder ooit te weten hoe ze daartoe gekomen zijn. Maar het is, zoals ik gezegd heb, een dadelijke zaak, een verlaten van onze gerechtigheid en een komen tot Zijn gerechtigheid. Het is het verlaten van het verbond der werken om op Christus en Zijn gerechtigheid te berusten die worden voorgesteld in het verbond der genade.'*

Zich werpen op Christus

Over het zich werpen of zich wentelen op de Heere schrijft Durham onder verwijzing naar Psalm 37: 5 en 55: 23: *'Het Evangelie legt Christus als het ware voor onze voeten, en het geloof wentelt ons op Hem. Dat wil zeggen: De ziel ervaart dat zij zich onder een ondraaglijke last bevindt. Ze werpt zichzelf door het werk des Geestes op Christus, zoals een ziek en zwak mens zich neerwerpt op een donzen bed om rust te genieten. Dit is een uitdrukking die te kennen geeft, dat een mens niet meer op zijn eigen benen kan staan; hij werpt zich op Christus en legt zich neer op Hem'*. En dan sluit Durham af met deze woorden: *'Dit is het waartoe wij u oproepen: dat u afgaat van uzelf en uw eigen voeten en dat u zichzelf op Christus wentelt'*.

Zich verbergen in God of Christus

Ik noem nog één ander voorbeeld: wat Durham schrijft over het zich verbergen in God of Christus. Durham schrijft hierbij: *'Indien u nu zou vragen: Wat is het geloof? Dan zeg ik: Het is het zich begeven van de ziel tot Christus met dit doel, dat ze, wanneer ze geroepen werd, zou kunnen antwoorden: Heere, ik ben in Christus, niet hebbende mijn rechtvaardigheid enz. Het is niet het vertrouwen op zijn goede hoop, op zijn gebeden, op zijn goede bedoeling, maar op de voldoening van Christus en op Gods beloften. Wanneer het geloof juist beoefend wordt, verbergt een zondaar zich zo in*

Christus, dat er om zo te zeggen niets meer van hemzelf gezien kan worden. Durham wijst dan op Jeremia 26: 20: 'Ga heen, Mijn volk, ga in uw binnenste kamers, en sluit uw deuren na u toe; verberg u als een klein ogenblik, totdat de gramschap overga'. En hij schrijft: 'Kom onder de vleugels van de Middelaar, sluit uzelf door het geloof in Hem, en zorg zo dat alles veilig is'.

Onmacht en wedergeboorte

De vorige keer schreef ik: De diepe overtuiging dat een mens van nature onmachtig is om te geloven, heeft Durham er niet van weerhouden om de oproep tot geloof dringend te laten klinken in zijn preken.

Maar het omgekeerde is niet minder waar: De diepe overtuiging dat de Heere in alle ernst Zijn aanbiedingen doet onder de Evangelieprediking, heeft Durham er evenmin van weerhouden om ronduit te preken over de geestelijke onmacht van de mens. En over de noodzaak van een werk Gods zonder ons in ons.

Ik citeer u nog één keer uit dezelfde prekenbundel: *'Dat er in het werk van de bekering en het zaligmakend geloof behalve de prediking van het Woord vereist wordt: een onderscheiden; inwendig, bijzonder, waar, onmiddellijk en krachtdadig werk van Gods Geest op het hart'. 'En dat het maar weinig toeoorders zijn in wie de Heere zo krachtdadig werkt door Zijn Geest en de kracht van Zijn genade. Het is er maar hier één en daar één.'*

Durham heft de spanning tussen beide Bijbelse noties niet op in zijn preken. Mijns inziens terecht. Want treffen we dezelfde spanning ook niet aan in de preken van Christus Zelf?

A.J.T. Ruis

Robots

Nee, een vraag over robots heb ik niet eerder gehad. De vraag erover is op zijn plaats hoor, daar niet van. Maar wat moet ik als eenvoudige dominee daar nu over zeggen? Ik ben aan het googelen geslagen en ik wist niet wat ik las. Wat zullen we allemaal nog beleven?

Maar eerst de vraag: “Veel wordt er automatisch gedaan met machines en dergelijke, die bijna alles kunnen. Op zichzelf misschien wel goed, maar robots?? Voor mijn gevoel gaan wij mensen hierin wel wat te ver. De ontwikkelingen zijn van die aard dat de robots bijna menselijk zijn. Mijn vraag is nu of dat allemaal wel mag?” Ja, ik moet eerlijk zeggen dat ik uw vraag wel wat voor mij uit geschoven heb. Maar nu zal ik dan toch proberen er iets zinnigs over te zeggen. Ik heb altijd gedacht dat robots alleen voor kwamen in stripboeken en zo, net zoals je alleen in sprookjes maar heksen tegen komt, maar nee hoor, die schijnen er ook in het echt te zijn. Zo komen er ook steeds meer robots in de wereld. Wat zou mijn vader opkijken, als hij nog eens even terug kon komen in deze tijd!

Of mechanisatie op zich nu als zonde betiteld moet worden, nee, dat geloof ik niet. Het is veel makkelijker om met een stofzuiger door je huis te gaan, dan met een stoffer en blik op je knieën rond te kruipen, zoals mijn oma deed. Ze stond ook uren te zwoegen achter een wastobbe, terwijl je tegenwoordig toch moderne wasmachines hebt. De technische vooruitgang moet je niet al te gauw een vloek noemen, hoewel ik ook betwijfel of je het in alle opzichten een zegen kunt noemen. Door al de apparaten die ons leven vergemakkelijken en ons veel tijd besparen, wint een mens veel genadetijs, veel tijd om de Heere te zoeken. Maar of dat gebeurt?? Iets anders is dat de voortschrijdende techniek veel mensen van hun werkplek verdreven heeft. Dat kan toch niemand ontkennen? Ik wil het verleden niet verheerlijken, maar het heden ook niet! Is er door de technische snufjes niet veel minder intermenselijk verkeer gekomen? Als ik een treinkaartje nodig heb, hoef ik niet meer naar een vriendelijke loketbeambte, maar naar een machine die me geen goeiemorgen wenst. Wat een mens dan ook allemaal aan het produceren is, het is en blijft de dood in de pot. Er zit geen grammetje leven in. Het leven kan Hij alleen maar schenken die het Leven is, de Heere.

Maar wat zijn er veel soorten robots zeg, ik keek mijn ogen uit. Je hebt Mykie, een desktoprobot die je helpt in de keuken, robothonden heb je ook, robots in de zorg, robots die je gezelschap houden in huis, robots die met je kunnen communiceren en men streeft ook naar een perfecte humanoid, een robot die het dichts bij ons mensen staat.

Die humanoids kunnen leraren vervangen of babies. En, waar ik helemaal van op keek, er zijn ook levendige discussies gaande of zo'n humanoid je levenspartner kan worden! Je levenspartner nota bene! Dat een loketjuffrouw nog door een kaartjesmachine vervangen wordt, is nog tot daar aan toe, maar een robot als partner? Wat een armoe! De vraagstelster ziet in het produceren van dit soort robots een poging van de mens om de Heere te evenaren, misschien onbewust. Ik ben het wel met u eens hoor. Er worden wat torens van Babel gebouwd! Aan het bestaan van de Schepper wordt getwijfeld (we stammen van de apen af), maar de mens wil zelf een schepper, een god zijn. Maar, nog eens, de ene ware God, de Schepper van hemel en aarde, Hij alleen schept het leven. Het menselijk leven, het leven van flora en fauna, en ook het geestelijk leven, ja dat vooral! Hij alleen is machtig om van dood levend te maken. En dat zal een mens niet lukken. Men kan wel leven manipuleren, zoals in de medische wereld wel gebeurt, maar leven scheppen, nee, dat kan geen mens. Hij kan misschien dicht in de buurt komen, maar het enige wat een mens kan produceren, hoe indrukwekkend hij het zelf mocht vinden, is toch alleen maar dood. Toegerust met camera's en sensoren en bewegende delen kan zo'n robot heel wat lijken, dat wel. Een mensenstem nabootsen, dat gaat ook nog wel. Maar dood is dood hoor.

Afrondend kunnen we zeggen dat we wel dankbaar mogen zijn voor allerlei ook technische ontwikkelingen; als we de uitvinder maar niet dankbaar zijn, maar de Heere. Die mensen allerlei gaven geeft. Maar een mens kent geen grens; hij gaat maar door en er zijn altijd nog “geleerden” die werkelijk geloven dat een mens ooit menselijk leven maken kan. Het is de dwaasheid ten top. Het is de dwaasheid van een gevallen mens die zichzelf prijst en niet in afhankelijkheid van de Heere leven wil. En al piekeren we er niet over om een robot als levenspartner aan te schaffen, deze vraag moeten we onszelf ten slotte wel stellen: durven we nog zwak, klein, nietig mensenkind te zijn, diep buigend voor een almachtig God? Hebben we persoonlijk onze natuur leren kennen, onze trotse natuur? En hebben we de almachtige en het leven schenkende God nodig gekregen voor het heil van onze onsterfelijke ziel?

K. Hoefnagel

Praten over preken.

Een vervolg (4)

De vorige keer herinnerde ik aan een synode-uitspraak uit 1846. Een uitspraak van de afgescheiden kerken waarin met zoveel woorden wordt gezegd dat *“niemand zal tot de Heere Jezus Christus willen komen dan die tevoren bij zichzelf overtuigd is van zijn ellendige staat.”* Toegepast op de drie stukken ‘ellende – verlossing – dankbaarheid’ wijst deze uitspraak dus op een bepaalde orde – een chronologische orde – in de kennis van de ellende en van de verlossing. Nu is een leeruitspraak van een kerkelijke vergadering natuurlijk niet het eind van alle tegenspraak. Het is ook maar een bewering van mensen, zou je kunnen zeggen. De één zegt dit, en de ander zegt dat. De ene kerk beweert dit, en de andere kerk ziet het weer anders. Laat dat waar zijn, maar ondertussen is het toch maar een uitspraak die voor vast en bondig in onze kerken gehouden moet worden. De CGK van nu zijn de erfgenamen van de kerken van de Afscheiding. Deze uitspraak is sindsdien niet door een andere weersproken, dus ze geldt nog steeds voor de prediking en het verdere spreken van de CGK van 2016.

Maar, zal misschien nog iemand zeggen, ik vind deze uitspraak wel erg gedateerd. Typisch een product van de 19^e eeuw. Erg voorwaardelijk. Evangelie onder een stolp. Een staaltje gezelschapstheologie. In ieder geval niet in overeenstemming met het frisse spreken van bijvoorbeeld de Reformatie. Tegenover zo’n visie zou ik enkele gedachten van Calvijn onder de aandacht willen brengen. Bijvoorbeeld die ik lees in zijn *Institutie*, boek 3, hoofdstuk 12, paragraaf 8. Deze vormt het slot van het gedeelte waarin de reformator wijst op de noodzaak om ons hart tot Gods rechterstoel te verheffen om werkelijk overtuigd te raken van de rechtvaardiging uit genade. Calvijn schetst de verdrietige situatie van zondaren die zo verzonken liggen in de zoete roes van

de zonden dat ze niet denken aan het oordeel van God en die zich evenmin bekommeren om Gods ontferming die hun aangeboden wordt. Zo’n toestand vormt een ernstige blokkade om tot Christus te komen.

Nadat hij dit gezegd heeft, doet Calvijn een aantal exclusieve uitspraken. *“Nooit kunnen wij ons vertrouwen genoegzaam op Hem stellen, als wij niet alle vertrouwen in onszelf verloren hebben. Nooit verheffen wij ons hart genoegzaam tot Hem, als het niet eerst in ons terneergeslagen is. Nooit zullen wij genoegzaam troost in Hem vinden, als we niet van alle troost in onszelf verstoken zijn.”* Ja zelfs, zo vervolgt hij, *“zullen we pas geschikt zijn om Gods genade aan te grijpen en te verwerven, als we het vertrouwen in onszelf volkomen opgegeven hebben en ons daarentegen enkel en alleen verlaten op de zekerheid van Zijn goedheid.”* Ten slotte formuleert Calvijn als algemeen geldende en vaste regel, *“dat hij er klaar voor is om te delen in de vruchten van Gods barmhartigheid, die zichzelf geheel en al ontleidigd heeft van de ongegronde en opgeblazen inbeelding van gerechtigheid. Want in dezelfde mate waarin iemand nog rust vindt in zichzelf, werpt hij beletselen op voor Gods weldadigheid.”*

De vraag is: heeft deze weg die de Heere met zondaren gaat, ook gevolg voor de prediking? Moet daarin ook rekening gehouden worden met deze orde in de toe-eigening des heils? Voor een antwoord blijf ik nog maar even bij de reformator van Genève. Trouwens, uit die Zwitserse vrijstad is Calvijn in 1538 min of meer verbannen. Hij was daarna enkele jaren verbonden aan een Franse vluchtelingengemeente in Straatsburg. Het was in diezelfde tijd dat hij een uitvoerig weerwoord schreef op een brief van de Roomse kardinaal Sadoletus. Deze laatste had een schrijven gericht aan de raad en de burgers van Genève om hen te bewegen tot de moederkerk terug te keren. Zijn woorden maakten indruk op de Geneefse burgers in ver-

warring. In september 1539 schrijft Calvijn een indrukwekkend antwoord. Onder meer over de manier waarop in Genève door hem en de andere dienaars werd gepreekt. Enkele zinnen daaruit. *“In de eerste plaats: wij laten de mens beginnen (!) met de zelfkennis. Niet maar lichtvaardig of oppervlakkig. Integendeel, hij moet zijn geweten voor God brengen. En wanneer hij dan van zijn zondige toestand overtuigd is, dient hij ook de strengheid te overwegen van het vonnis dat over alle zondaren is geveld. Vernietigd en verslagen over zijn ellende valt hij zo neer voor God, vootmoedigd. Hij laat nu alle zelfvertrouwen varen en spreekt zijn algehele verlorenheid uit. Dan (!) wijzen wij hem op de enige grond van het behoud: de barmhartigheid van God, zoals deze in Christus is geopenbaard. Want alles wat wij voor ons heil nodig hebben, is in Hem vervuld. Omdat derhalve alle sterfelijke mensen voor God als zondaren veroordeeld liggen, noemen wij Christus onze enige gerechtigheid voor God. Met Zijn gehoorzaamheid heeft Hij onze overtredingen uitgedelgd. Door Zijn offerande heeft Hij Gods toorn verzoend. Met Zijn bloed heeft Hij onze smetten uitgewist en door Zijn kruis onze vloek opgeheven. Door Zijn dood heeft Hij voor ons genoeg gedaan. Zo voltrekt zich volgens onze leer de verzoening van de mens met God.”*

Het is niet zomaar een geschriftje van de reformator waaruit ik citeer. Calvijn toont zich hier een gepassioneerd apologet van de prediking naar de Schriften. Staande op het front van ware leer en valse leer, op een cruciaal moment in de eeuw van de Reformatie, zegt hij tegen kardinaal Sadoletus: *“Zo preken wij! Hier ligt het hart van de prediking van het evangelie!”* De vraag aan mezelf en aan alle andere predikers: doen wij het ook zo?

J.M.J. Kieviet

10 Demas, de man bij de zilvermijn - 2

In een vorige aflevering zagen we hoe John Bunyan Demas, de medewerker van Paulus tekent. Zijn portret ziet er uiterst donker uit. Demas is een vijand van de pelgrimsweg die de Heere heeft aangewezen en hij behoort tot de familie van Judas, de verrader van de Heere Jezus. Bovendien verleidt hij pelgrims om van de weg af te gaan en te komen kijken naar de zilvermijn die daar ligt. Daar kunnen zij rijke schatten verkrijgen. Maar in werkelijkheid komen ze om. We vroegen ons af hoe Bunyan dat allemaal weet en waarop hij zich baseert. Daarom is het tijd om te luisteren naar wat de Schrift zelf over Demas zegt.

De Schrift

Demas was een bekende Griekse naam. Het is waarschijnlijk een verkorte vorm van de Demetrios, ongeveer zoals de naam Kees bij ons een verkorte vorm van Kornelis is. Demas was dus geen Jood. Hij was een christen uit de heidenen en vermoedelijk afkomstig uit Thessalonica. Het is mogelijk dat hij tijdens de tweede zendingsreis van Paulus onder diens prediking tot bekering gekomen is (Hand. 17 : 1 – 9). Hoe dit ook zij, op een gegeven moment is hij medewerker van Paulus geworden en met hem meegereisd (Fil. : 24). Onder ‘medewerkers’ zullen we de brede kring van mensen moeten verstaan die de apostel hielpen bij de verkondiging van het evangelie. We zullen bij deze helpers niet moeten denken aan een speciaal ambt. De gehele gedachte van het ambt was in deze beginfase van de Kerk nog volop in ontwikkeling. Maar tot de kring van de medewerkers hebben vrijwel zeker ook evangelisten of ouderlingen behoord, of mannen die dat later zouden worden. Vast staat in elk geval dat de medewerkers samen met Paulus en onder zijn leiding in dienst stonden van het evangelie. Daarom heeft de apostel ook onderstreept dat zij een zeker gezag hadden in de gemeenten (vgl. 1 Kor. 16 : 15v.). Bovendien deelden zij met Paulus in de moeiten

en de strijd die de zware last van de dienst der verzoening met zich meebracht. De apostel maakte van de dienst van deze medewerkers onder meer gebruik door hen uit te zenden naar verschillende steden en streken om daar het evangelie te verkondigen of brieven en berichten over te brengen (vgl. o. a. 1 Kor. 16 : 10vv.; 2 Kor. 7 : 6vv.; Ef. 6 : 21v.; Kol. 4 : 7vv.; 2 Tim. 4 : 9vv.; Tit. 1 : 5vv.; 3 : 12vv.). In de slotgedeelten van zijn brieven noemde Paulus gewoonlijk een hele reeks medewerkers die op dat moment bij hem waren. Hij bracht dan mede namens hen de groeten over aan de geadresseerden. Dat gebeurde ook aan het slot van de brieven aan de Kolossenzen en aan Filemon die kort na elkaar geschreven zijn. Op dat moment zat de apostel gevangen in Rome. Het gaat hier om zijn eerste gevangenschap in die stad die kort beschreven wordt in het slot van Handelingen (Hand. 28 : 16vv.). We schrijven dan ongeveer 62/63 n. Chr. Weliswaar was Nero toen keizer over het Romeinse rijk (54 – 68 n. Chr.), maar de eerste periode van zijn regering was vrij gematigd en mild. Paulus genoot tijdens deze gevangenschap nogal wat vrijheden. Hij werd niet opgesloten in de kazerne van de keizerlijke garde, zoals in zijn tijd gebruikelijk was bij Romeinse burgers die zich op de keizer hadden beroepen. In plaats daarvan verbleef hij twee jaar onder huisarrest in een privéwoning in een huurkazerne onder bewaking van een Romeinse soldaat. Mensen die hem wilden spreken, konden hem ongehinderd bezoeken en hij had voortdurend een hele kring van medewerkers om zich heen. Onder die medewerkers was ook Demas (Kol. 4 : 14; Filem. : 24). Demas had in Rome dus een verantwoordelijke positie: hij behoorde voluit tot de kring van de naaste medewerkers van de apostel, diende in de verkondiging van het evangelie en was er getuige van dat het Woord van God in Rome ‘ongehinderd’ voortging en vrucht droeg (Hand. 28 : 31). Maar in de jaren daar-

na veranderden de dingen. Paulus schreef immers later dat Demas ‘de tegenwoordige wereld had lief gekregen en naar Thessalonica was gereisd’ (2 Tim. 4 : 9). Toen hij dat schreef, wist de apostel dat het einde van zijn leven dichtbij gekomen was (2 Tim. 4 : 6). Vrijwel zeker was hij twee jaar na zijn huisarrest in Rome namelijk vrijgekomen. Waarschijnlijk heeft hij toen nieuwe zendingsreizen ondernomen, mogelijk naar Spanje (vgl. Rom. 15: 24). Bij zijn terugkeer naar Rome een enkel jaar later was hij opnieuw gevangengenomen en deze tweede gevangenschap zou eindigen met zijn dood. De dreiging van de christenvervolging onder Nero kondigde zich nu aan of die vervolging was al begonnen. De omstandigheden waaronder Paulus gevangen zat, waren dit keer ook beduidend zwaarder. Bovendien hadden al zijn medewerkers hem verlaten, behalve Lukas (2 Tim. 4 : 10vv.). Paulus – fijnbesnaard en gevoelig als hij was – leed duidelijk onder zijn toenemende eenzaamheid. Hij vond het een vreugde zijn medewerkers om zich heen te hebben en samen met hen de Heere te dienen en met hen te spreken over de dingen van het koninkrijk van God. Maar nu vrijwel allen hem in zijn gevangenschap verlaten hadden, moest hij leren de voetstappen van zijn Meester te drukken. Niet voor niets wijzen verschillende Schriftverklaarders erop dat dit gedeelte allerlei toespelingen bevat op Psalm 22, de lijdenspsalm. Om een voorbeeld te noemen: de psalmdichter bidt: ‘Zo wees dan niet verre van mij, want benauwdheid is nabij; want er is geen helper’ (Ps. 22 : 12). Op een bepaalde manier vinden we bij Paulus een echo van deze klacht: ‘In mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten’ (vgl. 2 Tim. 16 en ook vs. 10). Het opmerkelijke is echter dat deze klachten bij de apostel omgezet worden in een lofzang vol vertrouwen: ‘Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij bekrachtigd; opdat men door mij ten volle zou verzekerd

zijn van de prediking, en al de heidenen dezelve zouden horen; en ik ben uit de muil van de leeuw verlost' 2 Tim. 4 : 17; vgl. Ps. 22 : 22; 14). Dat is alleen te danken aan Hem in wie deze lijdenspsalm zijn volle vervulling gekregen heeft: de Heere Jezus Christus. Hij werd immers van God verlaten opdat Zijn kinderen en Zijn dienaren nooit van Hem verlaten zouden worden. Nu is het wat Paulus betreft wel zo dat een aantal van zijn medewerkers hem verlaten heeft om in andere streken het evangelie te verkondigen. Anderen zijn weggegaan om andere oorzaken. Misschien waren hun motieven ook wel wettig, al is het best mogelijk dat zij (alleen maar) bang waren voor de dreigende vervolgingen, gevangenschap en de marteldood. Hoe dat ook zij: wanneer het gaat over het feit dat Demas de apostel verlaten heeft, is er sprake van een heel bijzondere reden en verraadt de toon van Paulus een diep verdriet. Deze medewerker heeft hem niet alleen maar verlaten, maar is ook een afvallige geworden van het geloof. We vragen ons af: 'Wat is er gebeurd?' We weten het niet. De Schrift noemt alleen kortweg als reden dat hij 'de tegenwoordige wereld heeft lief gekregen'. Maar wat betekent dat?

A. Baars

P E R S BERICHT

ADOPTIEVERENIGING GEREFORMEERDE GEZINDTE

D.V. zaterdag 5 november 2016 organiseert de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte (AVGG) haar halfjaarlijkse landelijke bijeenkomst in de congreszaal van Driestar Educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda. Deze samenkomst wordt om 14.00 uur geopend en om 16.30 uur afgesloten. Tijdens deze bijeenkomst worden de volgende vijf workshops georganiseerd.

Zowel leden als belangstellenden zijn heel hartelijk welkom. Neemt u voor vragen over deze bijeenkomst en/of de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte vrijblijvend contact op met de secretaris van de vereniging, de heer J.C. Alderliesten, telefoonnummer 0180 - 520232 of stuur een e-mail naar: info@avgg.nl. Zie ook onze website: www.avgg.nl

STUDEREN IN ROTTERDAM

Inmiddels is het collegejaar weer begonnen. Graag attenderen we de studenten in Rotterdam die de weekenden niet thuis doorbrengen, op de mogelijkheid om de diensten van de Jeruzalemkerk in Rotterdam-Kralingen bij te wonen. Zondag: 10.00 uur en 16.30 uur. Bijbellezing op iedere tweede woensdag van de maand: 19.45 uur. Adres: Jeruzalemstraat 95. Van harte welkom. Voor meer informatie, ook over de mogelijkheden om catechisatie te volgen, kunt u / jij contact opnemen met ds. A.J.T. Ruis (email: ajtruis@kliksafe.nl; tel. 010-3132474).

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 1 november 2016. Kopij graag binnen donderdag 20 oktober.

Sliedrecht "Beth-El"

D.V. zaterdag 22 oktober 2016 zal ds. C.P. de Boer in één dienst bevestigd worden door ds. A. van der Zwan en intrede doen als predikant van Sliedrecht "Beth-El". Aanvang van de dienst is om 14.30 uur. We wensen ds. C.P. de Boer met zijn gezin van harte Gods zegen toe. Adres fam. C.P. de Boer: Rijnstraat 50, 3363 EK Sliedrecht. Tel. 0184-447105. Mail: c.p.deboer@kliksafe.nl

Ambtsdragersconferentie

De landelijke ambtsdragersconferentie van de CGK zal D.V. zaterdag 8 april 2017 gehouden worden in de Kandelaarkerk te Nijkerk. Spreker: dr. M.J. Kater. Onderwerp: 'Hoe reformatisch is de prediking in de CGK anno 2017?'

ABC van het geloof voor kinderen

Het LCJ heeft een website geopend: www.abcvoorkinderen.nl voor de leeftijd van 8-12 jaar.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

“Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een
reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep
van de Reformatische vereniging
voor ongewild kinderloze echtparen
behoren, worden hartelijk uitgenodigd
voor onze bijeenkomst op
D.V. zaterdag 12 november 2016
in de Bethelkerk, Sigmondstraat 47 te Werkendam.
Inloop 13.30 uur, opening 14.00 uur.

Hartelijk welkom!

*Verschuilde aspecten van kinderloosheid
belicht in zes workshops*

Revoke
Reformatische Vereniging
van Ongewild Kinderloze Echtparen

Voor informatie en
aanmelden zie onze
website www.revoke.nl
of bel 06 - 811 833 69.

Wilt u vrijblijvend de vernieuwde Nieuwsbrief ontvangen?
Vraag deze gratis aan via infoke@revoke.nl

De Verrassing
Bungalowpark

**Welkom
terug op
ons park!**

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

**Koop bij winkels die
zondag's gesloten zijn**

U bent consument. Weet u welke
winkels en bedrijven op zondag gesloten
zijn? **Steun deze winkels, kijk op
koopzondagnee.nl en doe uw inkopen bij
deze ondernemers.** Op koopzondagnee.nl
ziet u waar u de ondernemers kunt vinden.

Ondernemers: meld uw bedrijf aan!

 koopzondagnee.nl

Begravenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

**Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38**

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl